

Huvudman

Kiruna kommun
kommun@kiruna.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola vid Jukkasjärvi skola i Kiruna kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kiruna Kommun att senast den **2022-10-14** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende bristerna. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kiruna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kiruna kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 14 oktober 2022 informera samtliga lärare och övrig personal om skollagens krav kring dokumentation av extra anpassningar samt när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 14 oktober 2022 (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5 § och 7 § skollagen).

2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 2 maj – 7 oktober samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev (3 kap. 7 § skollagen).
3. För varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas innan den 7 oktober 2022 ska rektorn, eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten på, fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats avseende perioden den 2 maj – 7 oktober 2022. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder 14 oktober 2022 (3 kap. 9 § skollagen).
4. Se till att dokumentera de extra anpassningar som ges till en elev i elevens individuella studieplan (3 kap. 5 § och 10 kap. 13 § skollagen).

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

5. Se till att rektorn startar en utredning om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Med utgångspunkt i vad som framkommit i utredningen skall rektorn sedan se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Uppgifter om vilka elever som identifierats där utredning startats ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning. Det ska av redovisningen även framgå om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda och vilka åtgärder som aktualiserats (5 kap. 9-10 §§ skollagen).
6. Se till att rektorn, när rektorn får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, anmäler detta till huvudmannen. Huvudmannen ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 2 maj – 7 oktober 2022. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 14 oktober 2022 (6 kap. 10 § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun en anmärkning avseende brister rörande:

- studie- och yrkesvägledning samt
- upprättande av en plan mot kränkande behandling.

Kiruna kommun ska senast den **2022-10-14** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser:

- undervisning och lärande,
- garanti för tidiga stödinsatser,
- hantering av frånvaro samt
- rutiner för anmälan till socialnämnden.

Om ärendet

Skolinspektionen har inlett en tillsyn av Jukkasjärvi skola i Kiruna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Jukkasjärvi skola följer gällande bestämmelser om *Undervisning och lärande*, *Extra anpassningar och särskilt stöd*, *Garanti för tidiga stödinsatser*, *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling* samt *Grundläggande förutsättningar för skolenheten*.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genom lektionsobservationer mellan den 1 mars och 2 mars 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. inhämtad dokumentation från huvudmannen och från skolenheten. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, rektorn och specialpedagogen uppger att alla lärare har en timmes enskild handledning med specialpedagog varje vecka. Under handledningen lyfter lärarna bland annat enskilda elevers svårigheter att nå kunskapskraven, och i samråd med specialpedagogen utformas extra anpassningar. Vid nästkommande veckas handledning följs de extra anpassningarna upp. Lärarna uppger att de extra anpassningar som ges bland annat är anpassat material, lästräning i mindre grupp, matematik i mindre grupp och medveten placering i klassrummet. Enligt flera lärare får de elever som behöver extra anpassningar sådant stöd. Dock uppger en lärare att hen inte ger stöd i form av extra anpassningar i matematik till en elev, trots att eleven riskerar att inte nå kunskapskraven i matematik.

Alla intervjuade lärare (årskurs 1-5) uppger att de har elever i sina klasser som ges stöd i form av extra anpassningar. Skolinspektionen har tagit del av samtliga individuella utvecklingsplaner (IUP) för de elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen. Inte i någon IUP framgår vilka extra anpassningar som ges till eleven. Lärare, rektorn och specialpedagogen uppger att extra anpassningar inte dokumenteras i elevernas IUP utan i ett anteckningsblock hos specialpedagogen eller ibland enskilt hos läraren.

Lärare, rektorn och specialpedagogen uppger att det finns elever i flera årskurser som, trots stöd i form av extra anpassningar, riskerar att inte nå kunskapskraven. Enligt rektorn ges två elever särskilt stöd och har åtgärdsprogram. Rektorn uppger att det borde vara fler elever på skolan som har åtgärdsprogram, eftersom stöd i form av extra anpassningar inte räcker.

Enligt rektorn och specialpedagogen kan lärare muntligen anmäla behov av utredning om särskilt stöd till antingen rektorn eller specialpedagogen. Flera lärare uppger att det är otydligt hur en anmälan ska gå till. I den veckovisa handledningen med specialpedagogen diskuteras enskilda elever, men lärare säger att det inte är uttalat om eller när man anmält, säger lärare. Både specialpedagogen, rektorn och lärare uppger att det inte är tydligt om specialpedagogen har uppfattat att läraren gjort en anmälan. Enligt rektorn har ingen anmälan om behov av utredning gjorts detta läsår medan specialpedagogen uppger att det är oklart hur många anmälningar som har gjorts. Lärare på lågstadiet uppger vidare att de uppfattat att en utredning om särskilt stöd kan bli aktuell först när eleven går på mellanstadiet. Lärarna har därför inte gjort någon anmälan, trots att de undervisar elever som ges extra anpassningar men som ändå riskerar att inte nå kunskapskraven.

Rektorn uppger att hen beslutar om en utredning om särskilt stöd ska startas. Specialpedagogen uppger att det är hen som beslutar om en utredning om särskilt stöd ska startas. Både rektorn och specialpedagogen uppger att det under innevarande läsår startats en utredning. Utredningen sker i samråd med specialpedagog och lärare. Lärare, rektorn och specialpedagogen uppger samstämmigt att det finns flera elever, som trots att de ges stöd i form av extra

anpassningar, riskerar att inte nå kunskapskraven och som därför borde utredas för behov av särskilt stöd. Varken rektorn eller specialpedagogen kan svara på varför inte fler utredningar startats.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att lärare och annan personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå av åtgärdsprogrammet. Det ska också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan i vissa fall, bl.a. om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt, eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den rektorn överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Lärare i årskurs 1-5 är skyldiga att en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får

undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att nå kunskapskraven). Skyldigheten att upprätta en individuell skriftlig utvecklingsplan gäller inte i årskurs 4 och 5 om en elev ges betyg i dessa årskurser (10 kap. 13 § skollagen).

Av förarbeten framgår att stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska dokumenteras i den skriftliga individuella utvecklingsplanen, i de fall det föreligger skyldighet att upprätta en sådan. Det finns dock inte något som hindrar att en skriftlig individuell utvecklingsplan upprättas i fler fall än vad skollagen anger. Om en lärare i andra fall än när det krävs enligt skollagen anser att det finns skäl att dokumentera det stöd som ges i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, exempelvis när flera personer är inblandade i detta arbete, kan dokumentationen således göras i form av exempelvis en skriftlig individuell utvecklingsplan (prop. 2013/14:160 s. 30-32).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete när det gäller att anmäla och utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd. Trots att både rektorn och lärarna uppger att det finns elever som är i behov av mer stöd än extra anpassningar för att nå kunskapskraven, har i flera fall ingen utredning om särskilt stöd startats. Det är på skolan inte tydliggjort vilka rutiner och vilken ansvarsfördelning som gäller för anmälan och utredning. I intervjuer med lärare, specialpedagogen och rektorn framkommer att anmälan kan ske muntligt i samtal med specialpedagogen, eller direkt till rektorn. Det är dock inte alltid tydligt om specialpedagogen uppfattat att läraren gjort en anmälan. Enligt rektorn har ingen anmälan om behov av utredning gjorts detta läsår medan specialpedagogen uppger att det är oklart hur många anmälningar som har gjorts. Det finns även en uppfattning bland lärarna att en utredning om särskilt stöd inte får genomföras förrän eleven går i mellanstadiet, varför en anmälan om behov av utredning inte heller alltid görs för de yngre eleverna. Även när det gäller att utreda en elevs behov av särskilt stöd finns oklarheter. Enligt rektorn är det rektorn som beslutar när en utredning ska startas men enligt specialpedagogen är det specialpedagogen som beslutar om utredning. Innevarade läsår har en utredning om särskilt stöd startats, detta trots att det samstämmigt har framkommit att flera elever riskerar att inte nå kunskapskraven, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. I de fall en utredning om särskilt stöd genomförts sker samråd med specialpedagog.

Skolinspektionen konstaterar att bristerna i att anmäla och att utreda behov av särskilt stöd innebär att det finns risk att alla elever som är i behov av särskilt stöd inte får det.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans arbete med att dokumentera extra anpassningar. De extra anpassningarna dokumenteras inte i elevernas skriftliga individuella utvecklingsplaner, vilket är en brist. Även om skolan

arbetar aktivt med extra anpassningar framkommer i intervjuer att det finns enstaka elever som inte får extra anpassningar trots att de riskerar att inte nå kunskapskraven.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kiruna kommuns verksamhet vid Jukkasjärvi skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Kiruna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, rektorn, elever och specialpedagogen uppger att eleverna överlag är trygga på skolan. Dock förekommer att enskilda elever skapar oro. Det finns ett fult språkbruk med svordomar och verbala kränkningar. Det förekommer även knuffar och bråk. Representanter för elevhälsan uppger att de har haft enskilda intervjuer med alla elever i årskurs 4-5 gällande bland annat upplevelsen av trygghet och studiero.

Lärare i förskoleklass uppger att de har haft en utmanande hösttermin där de fått fokusera mycket på tryggheten i gruppen. Både specialpedagogen och kuratorn har varit inkopplade och arbetat med klassen samt haft kontakt med vissa vårdnadshavare. Skolan har även förstärkt rastvaktschemat. I intervju med rektorn och representanter för elevhälsan uppges dock att det händer att elever ibland släpps ut på rast i förväg vilket medför att ingen vuxen finns ute. Det är ett problem och det är ofta under rast som incidenter inträffar, säger rektorn och elevhälsans representanter. Rektorn uppger att hen ökat bemanningen i förskoleklass på idrotten samt sett till att skolvärden är mer tillgänglig för förskolklassen. Enligt rektorn har situationen i förskoleklass blivit lugnare efter jul.

Skolinspektionen har tagit del av skolans beslutade ordningsregler. Enligt lärare och elevhälsan har ordningsreglerna tagits fram under medverkan av elever. Både lärare och elever uppger att det även finns regler i varje klassrum.

Lärare, rektorn och representanter för elevhälsan uppger att det finns elever som upprepade gånger stör ordningen och/eller har ett olämpligt beteende och kränker andra elever. Enligt lärarna är rutinen, utöver att man hanterar den uppkomna situationen, att man pratar med rektorn och med vårdnadshavarna. Kuratorn, specialpedagogen och rektorn uppger att det inte har startats någon utredning med anledning av elevers upprepade ordningsstörande beteende. Kuratorn uppger att

hen känner till vilka elever som upprepat stör ordningen och att hen skulle kunna bistå med att kartlägga de bakomliggande orsakerna till elevens beteende. I något fall har kontakt upprättats med hemmet, men någon regelrätt utredning har inte gjorts, säger kuratorn.

Lärarna uppger att när det inträffar händelser av kränkande behandling mellan elever är rutinen att läraren pratar med eleverna, vårdnadshavare samt upprättar en kränkingsanmälan/kränkingsrapport till rektorn. Några lärare uppger att det skedde flera incidenter i höstas som anmäldes. En lärare uppger att hen har gjort två kränkingsanmälningar efter jul. Några lärare uppger att de har haft diskussioner om hur man går tillväga för att göra en anmälan, men att det skulle behövas fler diskussioner om vad som är en kränkning, vart gränsen går.

Rektorn uppger att skolan har en rutin som innebär att lärarna ska dokumentera incidenter i en elevhändelseblankett som lämnas till rektorn. Läraren utreder händelsen genom att prata med elever och vårdnadshavare. Rektorn samlar alla elevhändelseblanketter i en pärm. Rektorn gör bara en kränkingsanmälan till huvudman om vårdnadshavare, elev eller läraren vill. Även rektorns kränkingsanmälningar till huvudman sätts in i pärmen.

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket tagit del av ett antal elevhändelseblanketter som inte resulterat i att rektorn gjort en kränkingsanmälan till huvudman. Det gäller bland annat händelser där det förekommit knuffar, slag, sparkar och verbala tillmälen mellan elever.

Skolinspektionen har vidare tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Planen är upprättad den 7 september 2020 och avser läsåret 2020/21. I planen framgår bland annat vilka förebyggande åtgärder som ska vidtas. Det framgår inte hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Elevhälsans representanter uppger att det pågår ett arbete med att revidera planen vilket skulle ha gjorts tidigare, men har dröjt. Den nya planen kommer att följa en mall från kommunen.

Rättslig reglering

Utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Läraren tillsammans med eleverna ska utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen (Lgr 11, 2.1 Normer och värden).

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att skyldigheten att utreda förhållandet och att verka för att kränkningarna förhindras i fortsättningen gäller vare sig det förekommit någon anmälan av det barn eller den elev som blivit kränkt eller förhållandet kommit fram på annat sätt. Allmänt kan sägas att utredningen av händelsen bör ske så skyndsamt som möjligt men samtidigt med stor hänsyn till det barn eller den elev som utsatts för kränkningen. Skyldigheten att utreda gäller så fort det kommit till skolans kännedom att det förekommit kränkningar eller att något barn eller någon elev känner sig kränkt (prop. 2005/06:38, s. 140 ff. och prop. 2009/10:165, s. 695).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att rektorn har beslutat om ordningsregler för skolan under medverkan av elever. Lärarna har även tillsammans med eleverna tagit fram regler för de respektive klasserna. Skolinspektionen konstaterar dock att det i vissa klasser och bland vissa elever förekommer ett språkbruk med svordomar och kränkande tillmälen. Det förekommer även att elever är fysiska mot varandra med knuffar och slag. Även om personalen är väl medveten om problematiken och skolan på flera sätt arbetar aktivt för att öka tryggheten, så finns det elever som upplever otrygghet och som utsätts, och utsätter andra elever, för kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att skolan inte utreder elevers upprepade ordningsstörande och olämpliga beteende. Även om rektorn och lärarna har kännedom om vilka elever det gäller, och i vissa fall har kontakt med vårdnadshavare, har någon utredning om orsakerna till elevernas beteende inte genomförts. Avsaknad av utredning medför att rektorn inte har underlag för att se

till att adekvata åtgärder vidtas för att förmå eleven att ändra sitt beteende och för att tillförsäkra alla elever en god studiemiljö.

Det finns även brister i skolenhetens målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Skolinspektionen kan konstatera att personalen, vid kännedom om att en upplever sig utsatt för kränkande behandling, anmäler detta till rektorn genom att dokumentera uppgifterna i en blankett som lämnas till rektorn. Rektorn anmäler dock inte alltid uppgifterna vidare till huvudmannen, vilket är en brist. Rektorn har uppfattat att det endast är om eleven, läraren eller vårdnadshavare uttryckligen begär att en kränkingsanmälan ska ske som rektorn anmäler uppgifterna till huvudman. Skolinspektionen vill här klargöra att rektorn ska anmäla alla uppgifter om att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling till huvudman. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls och det krävs inte medgivande av elev eller vårdnadshavare för att anmälan ska ske. Händelser som typiskt sett är att betrakta som kränkande behandling ska alltid anmälas till huvudmannen, oavsett om eleven gett uttryck för att vara kränkt eller inte. Rektorns anmälningsskyldighet är direkt kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och därför behöver även anmälan till rektorn och huvudmannen ske skyndsamt. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheterna. Om huvudmannen har ändamålsenliga och effektiva system kan huvudmannen uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där det finns problem.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolan saknar en korrekt utformad och aktuell plan mot kränkande behandling, vilket är en brist. Skolans plan är inte uppdaterad under det senaste läsåret, även om det i intervjuer uppges att det arbetet pågår. I den plan som Skolinspektionen har tagit del av, från läsåret 2020/21, kan konstateras att det saknas en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts, vilket ska framgå.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Kiruna kommuns verksamhet vid Jukkasjärvi skola uppfyller inte författningarnas krav vad arbetet mot trygghet, studiero och kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Kiruna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Kiruna kommuns verksamhet vid Jukkasjärvi skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skolans plan mot kränkande behandling. Utredningen visar att skolan är medveten om att man saknar en aktuell plan mot kränkande behandling och det

kommer att upprättas en aktuell plan. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen i denna del som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Kiruna kommun en anmärkning.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Studie- och yrkesvägledning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att skolan inte har tillgång till någon studie- och yrkesvägledare. Det finns inte heller någon annan personal på skolan som har fått uppdrag inom studie- och yrkesvägledning. Rektorn uppger att hen inte känner till om elever i årskurs 5 har fått information inför kommande språkval till årskurs 6. Rektorn känner inte till om det inom kommunen finns någon planering för studie- och yrkesvägning för elever i årskurs 5.

Lärarna uppger att de inte har fått något uppdrag gällande studie- och yrkesvägledning. Lärarna uppger vidare att de är osäkra på hur eleverna i årskurs 5 får information om språkval, men tror att mottagande skola informerar när eleverna gör besök där, samt att mottagande skola skickar skriftlig information till hemmet.

Rättslig reglering

Elever i grundskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen).

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser (Lgr 11, 2.6 Skolan och omvärlden).

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i den studie- och yrkesorienterande verksamheten vid skolan. Skolan har varken tillgång till en studie- och yrkesvägledare eller har utsett någon personal att fullgöra motsvarande uppgifter. Skolan saknar vidare en planering för hur studie- och yrkesorienterande verksamhet ska bedrivas och det har heller inte bedrivits några sådana aktiviteter. Varken rektorn eller lärarna känner till hur eller om elever i årskurs 5 får vägledning inför kommande språkval till årskurs 6.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Kiruna kommuns verksamhet vid Jukkasjärvi skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studie- och yrkesorienterande verksamhet. Skolinspektionen bedömer att bristen är mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Kiruna kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inhämtad dokumentation framgår att Jukkasjärvi skola använder Kiruna kommuns beslutade timplan. Lärarna uppger att arbetslaget ansvarar för att ta fram ett schema som stämmer med timplanen som sedan skickas vidare till rektorn som kontrollerar att det stämmer. Av scheman som Skolinspektionen tagit del av framgår vilka ämnen eleverna har undervisning i, i respektive årskurs.

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att eleverna får undervisning i alla ämnen och att all undervisning sker under ledning av lärare. Såväl rektorn som lärarna uppger att undervisningen utgår från respektive ämnes kursplan. Lärarna ger exempel på material och uppgifter som används i undervisningen som utgår från läroplanen och respektive ämnes kursplan.

Rättslig reglering

Med undervisning avses sådana målstyrda processer som under ledning av lärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Med utbildning avses den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 § skollagen). Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Undervisningen i grundskolan ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, natur-orienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik (10 kap. 4 § skollagen).

Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen). Vidare framgår av bilaga 1 till skolförordningen den garanterade undervisningstiden för respektive ämne under lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet.

För grundskolan gäller en läroplan (9 kap. 1 § skolförordningen). Av läroplanen framgår att undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller den andra åskådningen (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet).

I läroplanen anges vidare att läraren ska planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Vidare anges att läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor (Lgr 11, 2.1 Normer och värden).

Rektorn har ett särskilt ansvar för att i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, sex och samlevnad, konsumentfrågor samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

I kursplanerna framgår bl.a. syfte och centralt innehåll för respektive ämne (Lgr 11, 5 Kursplaner).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare som undervisar i förskoleklass och på lågstadiet samt specialpedagogen uppger att kartläggningmaterialet respektive bedömningsstödet används i svenska och matematik i förskoleklass och årskurs 1. Specialpedagogen är delaktig i arbetet och medverkar när det görs en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling utifrån resultaten av kartläggningmaterialet respektive bedömningsstödet.

Lärarna samråder även med specialpedagogen när det gäller planering av stöd i form av extra anpassningar för elever i förskoleklass och lågstadiet. Såväl lärarna som rektorn och specialpedagogen beskriver vidare att det görs en överlämning till lärarna i nästa årskurs för elever i förskoleklassen och årskurs 3. Vid överlämningen överförs bland annat information om vilka extra anpassningar eleverna har haft.

Rättslig reglering

Nationella kartläggningmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklassen (8 kap. 2 § skolförordningen).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § skolförordningen).

Enligt 3 kap. 4 § skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att nå kunskapskraven för årskurs 1 eller 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 3 kap. 7 §. Samråd ska ske med personal med specialpedagogisk kompetens under de förutsättningar som anges i 3 kap. 4 a § skollagen och i slutet av lågstadiet ska det enligt 3 kap. 4 b § genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Hantering av frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att hen följer upp frånvarostatistiken varje månad tillsammans med personalen. I dagsläget finns ingen elev med omfattande eller längre frånvaro, eller där man kan se ett mönster i frånvaron kopplat till undervisningens innehåll. Skolan följer en gemensam rutin – ”Frånvarotrappan” som har fem steg, där rektorn kopplas in i steg 3 och huvudman i steg 5. I dagsläget finns det elever som har frånvaro och befinner sig på steg 1. I steg 1 kontaktar läraren hemmet för att ta reda på orsaken till frånvaron.

Lärare uppger att de innevarande läsår inte har någon elev som har omfattade frånvaro. Om det skulle uppstå är rutinen att läraren först kontaktar hemmet och sedan går vidare till elevhälsoteamet. Enligt lärarna finns en skriftlig rutin som de har gått igenom tillsammans.

Rättslig reglering

En elev i förskoleklassen och grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i förskoleklassen eller utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska

verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Rutiner för anmälan till socialnämnden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Kuratorn och lärare uppger att kuratorn har gått igenom rutinen för anmälan till socialnämnden. Lärare uppger att de har haft diskussioner om vad som gäller för en anmälan. Lärare uppger att de tidigare år har gjort orosanmälningar men att det inte har varit aktuellt på senare tid.

Rättslig reglering

I 29 kap. 13 § andra stycket skollagen anges att bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Av 14 kap. 1 § socialtjänstlagen framgår att bl.a. myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom, anställda hos sådana myndigheter, och de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga, är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av Maud Karlström.

Hilda Vidmark har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Isabelle Brännlund och juristen Caroline Rönnegård medverkat.